

**Nicolae Zubcu-Codreanu (1852-1878),
scrisoare din 1876: „Hristos a înviat?”**

Nicolae Zubcu-Codreanu (1852-1878), unul dintre primii socialiști din România, s-a născut în Basarabia. A urmat cursurile Academiei medico-chirurgicale din Sankt-Petersburg. Și-a încheiat însă studiile medicale la București. Din Rusia a fugit, fiind urmărit de autoritățile țariste pentru implicarea sa în mișcarea narodnică și studențească, iar în 1874 s-a stabilit definitiv în România. Nicolae Codreanu a animat unul dintre primele cercuri socialiste din țară, profesând în același timp ca medic în Argeș, dar și în zona Tutovei, în Moldova. A scris pentru presa socialistă și anarhistă (din România, dar și internațională). Câteva texte i-au apărut în publicațiile pe care le scotea Zamfir Arbure în Elveția, *Obscina* și *Rabotnik* (în limba rusă), dar și în *Le Travailleur*, revistă pe care Arbure o publica împreună cu geograful anarhist Elisée Reclus.

În timpul Războiului de Independență a fost medic în spitalele militare, fiind decorat pentru activitatea sa. Împreună cu Zamfir Arbure-Ralli s-a implicat activ în organizarea transporturilor de literatură revoluționară peste Prut. În același timp, cei doi împărțeau texte subversive ofițerilor și soldaților ruși aflați în 1877 pe teritoriul României, succesul de care s-au bucurat alertând autoritățile militare și poliția secretă țaristă. Urmăriți de spionii ruși, care încercau să-i asasineze, Arbure și Codreanu au trebuit să fugă din București. Nicolae Codreanu a încercat să se refugieze la prietenul său, medicul Nicolae Russel, aflat la Curtea de Argeș. A murit la 31 decembrie 1878, la doar 26 de ani, în casa acestuia, epuizat de o pneumonie galopantă, pe care o făcuse pe drum. Liber cugetător, Nicolae Codreanu nu și-a încălcat principiile nici pe patul de moarte, refuzând administrarea ultimelor taine de către preot și lăsând instrucțiuni să fie înmormântat civil. Cu toate acestea, autoritățile ecleziale din Curtea de Argeș i-au nesocotit ultima dorință, impunând cu forța oficierea serviciului religios. Însoțiți de jandarmi cu baioneta la armă, preoții au întrerupt înmormântarea tânărului revoluționar. Apropiatii lui Nicolae Codreanu au fost ținuți la distanță și opriți să se împotrivescă sub amenințarea puștilor, în timp ce preoții au ținut slujba.

Toate acestea și alte detalii legate de viața și personalitatea medicului, publicistului și socialistului Nicolae Codreanu, pot și citite în broșura pe care Zamfir Arbure, cu concursul medicului Nicolae Russel, i-a dedicat-o după moartea sa timpurie și tragică. A se vedea Zamfir C. Arbore, *Viața și activitatea lui Nicolae Zubcu-Codreanu*, 1879/1880. O monografie publicată ceva mai recent este cea semnată de Stelian Neagoe, *Nicolae Codreanu*, Editura Politică, București, 1970.

Puiești, 26 martie 1876

Prietene,

Câteva minute mai rămân până ce tunul să vestească orașului creștinescul sacramental, „Hristos a-nviat!” Ei bine, și această noapte tristă pentru mine îmi va răpi odihna trebuincioasă, după cum multe alte nopți tot astfel mi-au răpit-o în meditație și cugetări. Și cum aș putea să mai dorm și să mă mai odihnesc eu, care sunt cu mintea ne-mpăcată? Cred că nici tu nu dormi, scumpe prietene. Și cum am putea să dormim și să închidem ochii care trebuie să privegheze și să stea totdeauna deschiși, ca să vadă adâncă neștiință și gugumănia în care zace astăzi neamul omenesc și această lume zisă creștină?

Cine ar fi crezut că după nouăsprezece veacuri, zise de mântuire, omul să se găsească tot așa de nemântuit cum era și-nainte de Crist? O, lume! o, omenire cu minte-ntunecată! Când aș putea eu căpăta nădejdea adevăratei tale mântuiri?

Și tu, Hristoase, omule cel adevărat, tu care-ai înțeles și te-ai luptat pentru viața și bunul trai al omului pe pământ; tu generosule, tu adevăratule socialist, dacă ai voit și ai putut să înviezi, de ce ai înviat a treia zi? Și dacă n-ai înviat, de ce nu înviezi acuma ca să vezi lumea și pe acești creștini pe care credeai că vei fi putut a-i mântui?

Scoală-te, Hristoase, scoală-te și vezi că-n jur de tine, de la răsărit până la apus, de la miazănoapte și până la miazăzi se ridică tot aceleași gemete de apăsare, tot aceleași vaiete de disperare; tirania și barbaria domnesc acum cu aceeași putere peste o lume tot așa de-ntunecată ca și mai înainte de tine! Ba încă bigotismul și fanatismul religios, împreună cu ignoranța, împletit-au lanțuri grele care încarcă și-ncetinesc orice mișcare socială. Luat-au învățăturile tale drept pavăză o mână de trândavi și din

biserică armă contra celor cu mintea slabă au făcut. Înjugat-au lumea la carul lor cel infam, și iată, amice, că ea îl trage cu lașitate, întocmai ca vitele cele inerte și ticăloase.

Însușitu-și-au loruși pământul, apa, aerul și lumina soarelui și n-au lăsat semenilor lor decât goliciunea și sudoarea proletariatului. Iată colo palatul bogatului, al jefuitorului, se ridică radios, strălucind din sudoarea celor sărăciți. Iată și mai colea o colibă ticăloasă în care ninge și plouă peste niște copii, ființe umane ce pare că se nasc și cresc numai pentru a fi gârbovite de sărăcie și buhăite de foame și reumatism!

Ce zici, amice, o fi înviat Hristos? O nu, el n-a înviat, căci atunci și dreptatea ar fi înviat pe acest pământ. Dar a înviat nedreptatea în locul dreptății, tirania în locul bunătații, lăcomia și avariția în locul generozității! Înviat-a nerușinarea, înviat-a imoralitatea, înviat-a nepăsarea omului față de om, înviat-a calomnia și minciuna, înviat-a invidia, trădarea și lașitatea; înviat-a crima și omucidul; înviat-au toate ticăloșeniile sociale, iar lumea cea ticăloasă zice încă: „Cristos a înviat!” Dar ce? Auzi, clopotele răsună, auzi, tunul bubuie! Cuvântul sacramental s-a pronunțat! Izbutit-au cei mișei a face o religie stabilită pe burtă și numai pe burtă!... Amestecat-au cele sfinte cu cele profane și au scos credințe și superstiții false, zadarnice și mincinoase! Bazat-au religiile pe slăbiciuni firești ale omului, zis-au că e păcat a mânca în zile de post carne și altă mâncare mai hrănitoare. Și, cu toate astea, ei mănâncă carne din carnea săracului și se adapă cu sânge din sângele proletariatului! Făcut-au din acele clopote lugubre glasuri ce răsună chemarea la jug. Iar bubuitul tunului, acest instrument sacrilegiu, l-au unit cu veselia sărbătorilor! Zic bunii creștini, „Hristos a înviat!” cu tunul și piabodul (pușcă – *n.n.*) ochit. Ai să vezi că acele temple zise temple de rugăciune și altare sfinte au să fumege de tămâie și rugăciuni ipocrite, ca să ajute dumnezeul unui popor a ucide** pe fratele său om, a sugruma pe semenul său. Ce minciună! Ce le pasă că moare omul, numai să zică „Hristos a-nviat !” Ce le pasă de robie și tiranie; destul că de cuvântul libertate ei se servesc pentru a înlănțui popoarele!

Scoală-te, Hristoase, scoală-te, doamne, scoală-te popor! Tu ești Hristos cel răstignit pe cruce, tu ești adevăratul tău mântuitor! Sculați-vă voi, toate popoarele adormite! Rupeți jugul tiranilor și, dându-vă mâna de unire, să trăiască omul unit cu omul fratele său, să ducă viață lină pe acest pământ, singura patrie a omului. Atunci și numai atunci, amice, omul va avea dreptate să zică: „Hristos a înviat!”

* Scrisoarea îi este adresată lui Al. S. Trușcă, unul dintre prietenii lui Nicolae Codreanu.

** Probabil că aici Codreanu se referă la pregătirile și anticiparea războiului din 1877.

Biblioteca Anarhistă

Nicolae Zubcu-Codreanu (1852-1878), scrisoare din 1876: „Hristos a înviat?”
2020

Preluat la 13.01.2022 de la <https://pagini-libere.ro/>

ro.theanarchistlibrary.org